

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ГІДРОЛОГІЇ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ОСВІТНЬО-
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА ДЛЯ
ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 103 «НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ»
(освітня програма – «Гідрологія»)**

Пояснювальна записка

Програма вступного випробування з гідрології орієнтована на підготовку молодших спеціалістів до вступу за ступенем «Бакалавр» спеціальності 103 «Науки про Землю», освітньої програми «Гідрологія». Вона відповідає змісту програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст», охоплює в повному обсязі основні категорії та поняття з курсу гідрології. Питання програми передбачають з'ясування глибини засвоєних абітурієнтом знань, формування гуманістичного світогляду, виховання дбайливих господарів, любові до рідного краю, набуття умінь і навичок адаптації до навколишнього середовища, адекватної поведінки в ньому.

Вступне випробування з гідрології має на меті перевірку засвоєння теоретичних знань. Вступники мають продемонструвати здатність вільного володіння понятійно-термінологічним апаратом з курсу гідрологія, знання про будову річки та її басейн, водні об'єкти материків Земної кулі, а також річки України.

Вступне випробування з гідрології включає питання з основних професійно-орієнтованих дисциплін. Завдання відповідають кваліфікаційним вимогам до фахівця, підготовленого відповідно до спеціальності 103 «Науки про Землю», освітньої програми «Гідрологія».

Тематичний виклад змісту

Загальна географія

Гідросфера

Загальна кількість води на Землі, її розподіл між частинами гідросфери. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Шкала глибин, визначення глибин океанів і морів. Острови в океані. Властивості вод Світового океану. Рухи води в Світовому океані. Життя в океанах і морях. Багатства вод Світового океану. Океан та людина.

Води суходолу – поверхневі і підземні. Річка: річкова система, басейн річки, річкова долина. Найдовші, найбільші за площею басейни й найповноводніші річки світу. Пороги і водоспади. Живлення, водний режим і робота річок. Озера, їх різноманітність за площею, походженням озерних улоговин, солоністю. Найбільші і найглибші озера земної кулі. Болота, особливості їх утворення та поширення. Штучні водойми і водотоки: ставки, водосховища, канали. Льодовики – багаторічні природні скупчення льоду. Особливості утворення і поширення льодовиків. Багаторічна мерзлота – підземне зледеніння. Утворення і поширення багаторічної мерзлоти. Підземні води, умови їх утворення і залягання в земній корі. Термальні і мінеральні води. Значення вод суходолу для природи і людини. Охорона вод Світового океану і суходолу.

Географія «Материків та океанів»

Поверхневі води материків тропічних широт

Африка, Південна Америка, Австралія. Води суходолу. Використання водних ресурсів. Екологічні проблеми поверхневих вод.

Материків Північної півкулі

Північна Америка. Євразія Води суходолу. Використання водних ресурсів. Екологічні проблеми поверхневих вод.

Океани. Тихий океан Географічне положення. Острови в Тихому океані, їх походження і природні особливості. Рельєф дна. Клімат і води. Органічний світ і природні ресурси. Охорона природи океану. Вплив океану на життєдіяльність людей прилеглих материків.

Атлантичний океан Географічне положення. Рельєф дна. Клімат і води. Органічний світ і природні ресурси, їх використання. Охорона природи океану. Вплив океану на життєдіяльність людей прилеглих материків.

Індійський океан Географічне положення. Рельєф дна. Клімат і води. Органічний світ і природні ресурси. Види господарської діяльності в океані.

Охорона природи океану. Вплив океану на життєдіяльність людей на прилеглих материках

Північний Льодовитий океан Географічне положення Північного Льодовитого океану у високих широтах. Історія географічних досліджень океану. Рельєф дна. Клімат і води. Льодовий режим океану.

Органічний світ і природні ресурси. Вплив океану на життєдіяльність людей прилеглих материків.

Вплив людини на природу материків та океанів.

Використання природних багатств материків та океанів Природні багатства материків та океанів, їх основні види. Наслідки використання ресурсів людиною. Порушення природної рівноваги. Антропогенні ландшафти.

Екологічні проблеми материків та океанів Забруднення навколишнього середовища. Види забруднення, основні джерела їх надходження. Міжнародне співробітництво у розв'язанні екологічних проблем. Міжнародні організації з охорони природи.

Географія

«Україна у світі: природа, населення»

Води суходолу і водні ресурси Склад вод суходолу. Поверхневі води. Річки. Будова річкової долини. Основні річкові басейни та системи. Вплив рельєфу на річки. Характер течії. Падіння, похил річки. Вплив клімату на формування річкової системи. Живлення і режим річок, густина річкової мережі. Річковий стік, витрати води. Озера, їх типи. Болота, їх типи і поширення, причини заболочення. Водосховища та канали. Підземні води. Основні артезіанські басейни. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання та охорони. Води суходолу своєї місцевості.

Географія : регіони та країни

Гідросфера та системи Землі. Запаси води на Землі. Світовий океан та його складові. Вплив процесів у літосфері на природу океанів. Роль океанів у формуванні гірських порід і рельєфу узбережжя. Вплив атмосферних процесів (явищ) на Світовий океан. Роль Світового океану у формуванні глобальних і місцевих систем повітряних потоків у нижніх шарах тропосфери. Ресурсний потенціал Світового океану та вплив людства на стан океанічних вод, запаси мінеральних, біологічних ресурсів. Води суходолу, чинники їх нерівномірного розподілу на материках та по території України. Взаємозв'язок геологічної будови, рельєфу і річкової мережі території. Вплив геологічних процесів на формування озер, пластів підземних вод. Взаємозв'язок клімату і вод суходолу.

Прісна вода як ресурс і чинник розміщення населення та виробництва. Мінеральні й термальні води: поширення, використання. Водозабезпеченість

регіонів і країн світу. Чинники дефіциту води. Сучасні системи очищення води. Опріснення морської води

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Атлас вчителя [Карти] / відп. ред. В. В. Молочко. – К. : ДНВП «Картографія», 2010. – С. 46–50. – Масштаб до кожної карти.
2. Атлас України для 8-9 класу. – К. : Ін-т передових технологій, 2001. – 47 с.
3. Багров М. В. Землезнавство / Багров М. В., Боков В. О., Черваньов І. Г. – К. : Либідь, 2000. – 464 с.
4. Безуглий В. В. Регіональна економічна і соціальна географія світу / В. В. Безуглий, С. В. Козинець. – К. : Академія, 2003. – 688 с.
5. Бескова Н. В. Географія: зб. тестів для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / Н. В. Бескова, Г. Ш. Уварова. – К. : Генеза, 2008. – 136 с.
6. Бойко Р. Д. Основи фізичної географії / Р. Д. Бойко, Г. В. Чернюк – К. : ІСДО, 1995. – 288с.
7. Бойко В. М., Міхелі С. В. Географія 7 клас. – Харків: Сиція, 2016. – 288 с.
8. Все страны мира : [энциклопедический справочник / авт. сост. И. О. Родин, Т. М. Пименова. – М. : Вече, 2002. – 560 с.
9. Географічна енциклопедія України: в 3 т. / [редкол. Маринич О. М. та ін.]. – К. : УРЕ ім. М. П. Бажана, 1989. – Т. 1. : А-Ж. – 416 с.
10. Географічна енциклопедія України: в 3 т. / [редкол. Маринич О. М. та ін.]. – К. : УРЕ ім. М. П. Бажана, 1990.- Т. 2. : 3-0. – 480 с.
11. Географічна енциклопедія України: в 3 т. / [редкол. Маринич О. М. та ін.]. – К. : УРЕ ім. М. П. Бажана, 1989-1993. – Т. 3. : П-Я. – 480 с.
12. Географический энциклопедический словарь : [понятия и термины / гл. ред. А. Ф. Трешников и др.]. – М. : Сов. Энциклопедия, 1988. – 432 с.
13. Географический энциклопедический словарь. Географические названия / [гл. ред. А.Ф. Трешников]; ред. кол. З.Б. Алаев и др. – [2-е изд.], доп. – М. : Сов. Энциклопедия, 1989. – 592 с.
14. Географія: навч. посіб. для старшокласників та абітурієнтів. Відповіді на всі питання нової програми – [5-те вид., перероб. і доп.] – К. : Знання, 2006. – 455 с.
15. Географія України : навчальний посібник / [за ред. проф. В. Б. Некоса]. – Харків, 1993. – 184 с.
16. Географія у завданнях і запитаннях: 6-10 кл.: пос. для вчителів та учнів / П. Г. Шищенко, П. О. Масляк, О. Я. Скуратович, Л. В. Тищенко. – К. : Просвіта, 1995. – 256 с.
17. Географія: тести 6-10 класи: посібник / [автори-укладачі: В. В. Безуглий, Н. М. Дук]. – К. : Академія, 2007. – 448 с.
18. Географія материків та океанів: Атлас для 7 класу. – К. : Ін-т передових технологій, 2001. – 43 с.
19. Географія. Я впізнаю світ: [дитяча енцикл. / авт.-упорядн. В. А. Маркін]. – К. : Школа, 2001. – 496 с.

20. Географія: збірник завдань для державної підсумкової атестації з географії за курс основної і старшої школи. / Ковальчук Г. О., Паламарчук Л. Б., Скуратович О. Я. – Х. : Гімназія, 2004. – 296 с.
21. Гільберг Т. Г., Паламарчук Л. Б. Географія 6 клас. – Київ, «Грамота», 2015. – 240 с.
22. Голиков А. П. Вступ до економічної і соціальної географії: підручник / Голиков А. П., Олійник Я. Б., Степаненко А. В. – К. : Либідь, 1996. – 320 с.
23. Грома В. Д., Гілецький Й. Р. Географія 8 клас. – Тернопіль, «Навчальна книга – Богдан», 2016. – 32 с.
24. Дахно І. І. Країни світу. Енциклопедичний довідник / І. І. Дахно, С. М. Тимофієв. – К. : МАЛА, 2005. – 608 с.
25. Довгань Г. Д., Стадник О. Г. Географія 10 клас. – Харків, «Ранок», 2018. – 240 с.
26. Економічна та соціальна географія світу. Атлас для 10 класу. – К. : ДНВП «Картографія», 2002. – 39 с.
27. Економічна і соціальна географія світу: проб. підручник [для 10 кл. серед. шк.] / [за ред. Б. П. Яценка]. – К. : АртЕК, 1997. – 288 с.
28. Історія географічних відкриттів. Дослідження материків. – Х. : МОСТ, 2003. – 224 с.
29. Кoberник С.Г. Фізична географія материків і океанів: підручник для 7-го класу / С. Г. Кoberник, Р. Р. Коваленко. – К. : Навчальна книга, 2007.
30. Магидович І. П. Очерки по истории географических открытий: в 5 т. / Магидович І. П., Магидович В. І. – Т. 1. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Просвещение, 1982. – 288 с.
31. Масляк П. О. Словник-довідник учня з економічної і соціальної географії світу / Масляк П. О., Олійник Я. Б., Степаненко А. В. – К. : Лібра, 1996. – 328 с.
32. Масляк П. О. Економічна і соціальна географія світу: підручник [для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.] / П. О. Масляк, І. І. Дахно; за ред. П. О. Масляка. – К. : Вежа, 2003. – 280 с.
33. Масляк П.О. Географія України: пробний підруч. [для 8-9 кл. серед. шк.] / Масляк П. О., Шищенко П. Г. – К. : Зодіак; ЕКО, 2000. – 432 с.
34. Масляк П. О. Географія: навчальний посібник [для старшокласників та абітурієнтів]. Програма і відповіді на всі запитання / [Масляк П. О., Олійник Я. Б., Степаненко А. В., Шищенко П. Г.]. – К. : Знання, КОО, 1998. – 829 с.
35. Новий довідник: Географія / [за ред. Л. В. Пасенко]. – К. : Казка, 2008. – 992 с.
36. Наша планета. Атлас для 6 класу. – К. : Ін-т передових технологій, 2001. – 25 с.
37. Паламарчук Л. Б., Гільберг Т. Г., Довгань А. І. Географія 11 клас. – Київ, «Генеза», 2011. – 308 с.
38. Пестушко В. Ю. Загальна географія: підручник для 6 кл. / Пестушко В. Ю., Уварова Г. Є. – К. : Генеза, 2006. – 240 с.

39. Пестушко В. Ю. Географія материків і океанів: підруч. [для 7 кл. серед. загальноосвіт. шк.] / Пестушко В. Ю., Уварова Г. Є. – К. : Абрис, 2003. – 384 с.
40. Скарлато Георгій. Захоплююча географія: навч. посібник/ Скарлато Георгій. – К. : Альтерпрес, 1998. – 414 с.
41. Скуратович О. Я. Географія: підруч. [для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл.] / Скуратович О. Я., Коваленко Р. Р., Круглик Л. І. – К. : Педагогічна преса, 2006. – 198 с.
42. Страны и народы: в 20 т. / [отв. ред. Й. Т. Фролов]. – М. : Мысль, 1982 – 1985 с.
43. Соціально-економічна географія світу / [за ред. Кузика С. П.]. – Тернопіль: Підручники і посібники, 1998. – 256 с.
44. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики / Топчієв О. Г. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.
45. Хрестоматія з географії України: посібник для вчителя / [упоряд. П. О. Масляк]. – К. : Генеза, 1994. – 448 с.
46. Шищенко П. Г. Географія України: підруч. [для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл.] / Шищенко П. Г., Муніч Н. В. – К. : Зодіак-ЕКО, 2008. – 256 с.
47. Географія. Комплексне видання: Довідник. Репетитор. Тренувальні тестові завдання / [Градова В.О., Грінченко О. І., Довгань Г. Д. та ін.]. – К. : Літера ЛТД, 2011. – 336 с.
48. Свір Н. В. Географія: Типові тестові завдання / Свір Н. В. – К. : Літера ЛТД, 2011. – 128 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

На фаховому випробуванні за кожну правильну відповідь вступнику нараховується певна кількість балів, яка зростає пропорційно до кількості та правильності виконаних завдань.

Абітурієнт розв'язує 20 тестових завдань. Оцінювання знань вступників здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Рівень підготовки вступника

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника:

1 рівень (високий): 200–180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання (тестові завдання), продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання (тестові завдання) розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179–160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань (тестових завдань). Розв'язання завдань має бути

правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159–140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

4 рівень (низький): 139–100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Голова фахової атестаційної комісії

Юрій БАРСЬКИЙ

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ